

államfő kiválóan érdemes állampolgárok közül a miniszterium felterjesztésére élethossziglan, vagy meghatározott időre felsőházi tagokul kinevez.

Az élethossziglan kinevezett felsőházi tagok száma 40-et meg nem haladhat.

A törvényjavaslatokat úgy a képviselőházban, mint a felsőházban be lehet nyújtani.

Az országgyűlés két háza által elfogadott törvényeket a kormányzó két ízben visszaküldheti újabb tárgyalásra, ha ez megtörtént 60 napon belül záradékkal és aláírásával ellátja és kihirdeti.

A felsőháznak is joga van a képviselőház által megszavazott törvényjavaslatot két ízben visszaküldeni, harmadszor a két testület közös gyűlésén határoznak az elfogadásról vagy elvetésről.

Az országgyűlés összehívása és feloszlatása a kormányzó jogkörébe tartozik, aki az országgyűlés ülésszakait bezárhatja és az országgyűlést elnapolhatja, sőt fel is oszlathatja.

A törvény az Országos Törvénytárban való közzététel után rendszerint 15. napra lép életbe.

III. Összefoglalás.

1940. október 3. hete.

Ének.

VII.—VIII. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Vörösmarty—Egressy: Szózat.

Nevelési cél: a hazafias érzés elmélyítése.

Szemléltetés: táblai bemutatás, harmónium, énekléssel.

Vonatkoztatás: történelem, a Szózat szövegének magyarázata.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A mult órán tanult ének felújítása.

b) Élmény-nyújtás. A kassai-bevonulás felújítása. Megrendítő volt: mikor felhangzott Rákóczi városában 20 év után a Szózat... Hazádnak *rendületlenül* légy híve... Mit éreztek a felszabadítottak? Mit a felszabadítók? S mi, akik hallgattuk? Szívünk a torkunkban dobogott. Könnyel küzdöttünk... Harmóniumon eljátszom s énekelem a Szózat-ot.

c) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. a) A Szózat szövegének tárgyalása. (Különösen a érzelmi részeket emeljük ki.) A költemény első szakaszának szép elmondása, majd elmondatása.

b) Zenei elemek: 4/8. Minden ütemben négy nyolcadértékű hang van. Felújítás = tizenhatod, pontozott nyolcad értéke. (A pont fél értékkel megnyújtja az utána következő hangot.) Le-

gato = hangkötés, egy szótagra két hangot énekelünk kötve. (Próbálás egy hangon lá-val.)

c) Olvassuk el most a Szózat első versszakának szövegét időmértékkal.

d) A Szózat első versszakának elolvasása hangsúlyozottan és időmértékkal.

e) A hangerősség bemutatása. Erősen (f) kezdődik, majd rendes erősséggel, végül fokozatosan erősödik. Kiemelendők: *rendületlenül, híve, bölcsöd az, sírod is, nagy világon, nincsen, áldjon, verjen, élned, halnod kell.* (Nincsen = korona: elnyújtva hosszan.)

f) Harmóniumon játszom, a tanulók dúdolják a dalt, majd szöveggel, halkán éneklük, végül felállnak s rendesen énekeljük együtt, ütemezve. (A koronánál az ütemezés megáll.)

h) Mit jelent *telkesen*?

i) Begyakorlás. Az ének eléneklése még néhányszor, most már teljes előírás szerint.

III. Összefoglalás.

Énekes mozgástörténet.

Irta: Rónaszéki Nándor.

A Tanterv és Utasítás az I.—II. osztály számára utánzó és játékszerű mozgásokat ír elő. „Az utánzó gyakorlatok a gyermek képzelő erejéből és természetes utánzó hajlamából fakadnak. A gyermek valamely külső körülmény, vagy belső hangulat hatása alatt az emberek, állatok, tárgyak, gépek mozgásait elképzeli s azután saját mozgásával kifejezi, utánozza. Ezek a gyakorlatok kielégítik a gyermek utánzó és alkotó vágyát, képzelőerejét, tehát jótékonyan, üdítően foglalkoztatják őt“ (Tanterv és Utasítások 526. old.).

Az utánzó mozgások összefüggő sorozatát mozgástörténetnek hívjuk. Mozgástörténeti sorozatot állíthatunk össze mesékből, énekekből. Az összeállításnál arra törekedjünk, hogy az egyes részek áthidalásával kapcsolatot keressünk. Munkánkat könnyítjük meg így év végén, ha az évvégi testnevelési bemutatóra olyan énekeket veszünk fel, melyeket már évközben énekelünk. A mozgások legyenek *természetesek*, hajlékonyak.

Ez alkalommal énekes mozgástörténetet mutatok be. Iskolánkban szokás, hogy az iskolai év végén az összes osztályok kis gyakorlatokat mutatnak be. Az egyes osztályok bemutatójánál az a szempont vezet bennünket, hogy a szülőkkel megismertessük az iskolai testnevelést. Keresztmetszetet kívánunk adni az iskolában végzett testnevelésről. Természetesen, az amúgy is hangulatos testnevelési órák hangulatát itt emeljük.